

Huvudman

Oskarshamns kommun
kommunen@oskarshamn.se

Beslut

Datum 2026-06-03

Dnr SI 2026:3007

Sida 1 (6)

Ärendet

Riktad tillsyn av dimensionering och planering av utbildning i gymnasieskola i Oskarshamns kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under våren 2026 riktade tillsyner för att kontrollera om verksamheten vid de huvudmän som ingår i tillsynerna uppfyller författningarnas krav att ta hänsyn till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov vid sitt beslut om vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna i gymnasieskolan, såvitt gäller de nationella programmen samt introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever. Tillsynen omfattar inte nationella program som är riksrekryterande för vilka Skolverket bestämmer antal platser.

Tillsynen omfattar endast de utbildningar som Oskarshamns kommun själv anordnar. I samband med tillsynen har det genomförts en intervju med tre representanter för Oskarshamns kommun.

Motivering av beslutet

Planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Oskarshamns kommun har i inskickad dokumentation uppgett att de har ett primärt samverkansavtal med kommuner i den så kallade Norra samverkan som är Hultsfreds kommun, Högsby kommun, Vimmerby kommun och Västerviks kommun. Oskarshamns kommun ligger i Kalmar län. Av dokumentationen framgår att Oskarshamns kommun anordnar tio yrkesprogram och fem högskoleförberedande program. Vidare framgår hur många platser som erbjuds på respektive program för läsåren 2024/25 och 2025/26 samt hur många platser som erbjuds inför läsåret 2026/27. Huvudmannen uppger vidare i inskickad dokumentation att de vid planering och dimensionering av utbildningen i gymnasieskolan utgår från dimensioneringsdialog med Region Kalmar och kommunerna i Norra

Samverkan. Huvudmannen beaktar också Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmars län, antagningsstatistik och information som framkommer i programråden.

Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmars län framgår att andelen erbjudna platser bör öka, minska eller behållas på de gymnasieprogram som anordnas i Kalmars län. Oskarshamns kommun anordnar yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet, el- och energiprogrammet, försäljnings- och serviceprogrammet, fordons- och transportprogrammet, frisör- och stylistprogrammet, industritekniska programmet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet. Kommunen anordnar också de högskoleförberedande programmen ekonomiprogrammet, estetiska programmet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

Introduktionsprogram

Kommunen uppger att de inte bedriver programinriktat val eller yrkesintroduktion för en grupp av elever. Enligt kommunen fylls program som har lediga platser på med elever från programinriktat val eller yrkesintroduktion.

Yrkesprogram

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 8 platser på bygg- och anläggningsprogrammet läsåren 2024/25 och 2025/26 samt planerar för 8 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmars län framgår att andelen platser bör öka. Kommunen uppger att utbildningen genomförs som lärlingsutbildning och anledningen till att huvudmannen inte dimensionerat för fler platser är för att branschen inte klarar att ta emot fler elever på lärlingsplatser.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 32 platser på fordons- och transportprogrammet läsåren 2024/25 och 2025/26 samt planerar för 32 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmars län framgår att andelen platser bör öka. Kommunen uppger att utbildningen genomförs som lärlingsutbildning och det finns ett bra samarbete med branschen vad gäller lärlingsplatser. Huvudmannen kan dock inte erbjuda fler platser på grund av lokalernas storlek och utrustningen som krävs.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 25 platser på vård- och omsorgsprogrammet läsåren 2024/25 och 2025/26 samt planerar för 25 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmars län framgår att andelen platser bör öka. Kommunen uppger att platserna skulle kunna utökas eftersom möjligheten

att få ut elever på platser för arbetsförlagt lärande (APL-platser) finns, framför allt inom socialtjänsten och äldreomsorgen. Dock kan kommunen i nuläget inte fylla platserna på programmet eftersom ungdomars efterfrågan är låg. Enligt kommunen kommer platser erbjudas till enskilda elever på programinriktat val för att fylla antalet platser på programmet.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 20 platser på el- och energiprogrammet läsåret 2024/25. Läsåret 2025/26 erbjöd kommunen 14 platser och kommunen planerar att erbjuda 14 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmar län framgår att andelen platser bör öka. Kommunen uppger att branschen har stort behov av arbetskraft men att det inte är möjligt att hitta fler APL-platser. Programmet bedrivs också av annan fristående huvudman samt hos flera närliggande kommuner. Kommunen uppger vidare att alla utbildningsplatser fylls inte heller med förstahandssökanden och programmet fylls på med elever som läser programinriktat val.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 22 platser på industritekniska programmet läsåret 2024/25. Läsåret 2025/26 erbjöd kommunen 20 platser och kommunen planerar att erbjuda 20 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmar län framgår att andelen platser bör öka. Kommunen uppger att ungdomars efterfrågan är låg och att huvudmannen tillsammans med branschen försöker marknadsföra utbildningen och yrket. Trots detta lyckas inte huvudmannen fylla alla platser. Det har inte gått tidigare år och de kommer inte att kunna göra det inför läsåret 2026/27 heller. För att fylla de 20 platser som erbjuds behöver elever från programinriktat val och yrkesintroduktion tas in.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit åtta platser på försäljnings- och serviceprogrammet läsåren 2024/25 och 2025/26 samt planerar för åtta platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmar län framgår att andelen platser bör minska. Kommunen uppger att utbildningen genomförs som lärlingsutbildning och huvudmannen har valt att inte dimensionera för färre platser på grund av ungdomars efterfrågan. Även programråden, där branschen ingår, vill ha kvar utbildningen i Oskarshamn på grund av elevers efterfrågan och för att det är för lång resväg för ungdomar till de kommuner som Oskarshamns kommun har ingått primärt samverkansavtal med och som erbjuder utbildningen. Dock kan huvudmannen inte fylla alla platser med behöriga sökanden och platser erbjuds till elever från programinriktat val.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit sex platser på restaurang- och livsmedelsprogrammet läsåret 2024/25. Läsåret 2025/26 erbjöd kommunen sju platser och kommunen planerar att erbjuda sju platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag

för Kalmar län framgår att andelen platser bör minska. Kommunen uppger att utbildningen genomförs som lärlingsutbildning och huvudmannen har valt att inte minska antalet platser utifrån ungdomars efterfrågan samt att arbetsmarknaden har uttryckt att de har ett stort behov. Enligt representanter för huvudmannen kan alla elever som tas emot erbjudas lärlingsplats och kan genomföra APL.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen erbjudit 13 platser på VVS- och fastighetsprogrammet läsåret 2024/25. Läsåret 2025/26 erbjöd kommunen 10 platser och kommunen planerar att erbjuda 10 platser läsåret 2026/27. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Kalmar län framgår att andelen platser bör behållas. Kommunen uppger att utbildningen genomförs som lärlingsutbildning och anledningen till att huvudmannen minskat antal platser är för att branschen inte klarar att ta emot fler elever på lärlingsplatser.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen anordnar barn- och fritidsprogrammet samt frisör- och stylistprogrammet (tidigare hantverksprogrammet). På barn- och fritidsprogrammet har kommunen erbjudit 25 platser läsåren 2024/25 och 2025/26. Inför läsåret 2026/27 erbjuder kommunen 25 platser. På frisör- och stylistprogrammet har kommunen erbjudit fyra platser läsåren 2024/25 och 2025/26. Inför läsåret 2026/27 erbjuder kommunen fyra platser. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag framgår att andelen erbjudna platser på barn- och fritidsprogrammet samt frisör- och stylistprogrammet bör behållas. Kommunen har i inskickat material uppgett att vad gäller barn- och fritidsprogrammet har efterfrågan på platser varit stor, men arbetsmarknadens behov är lågt och det är svårt att få ut elever på APL. Det framgår därmed att de har behållit antalet platser på programmet.

Högskoleförberedande program

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen anordnar ekonomiprogrammet, estetiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet. På ekonomiprogrammet och estetiska programmet har kommunen erbjudit 32 platser läsåren 2024/25 och 2025/26. Inför läsåret 2026/27 erbjuder kommunen 32 platser på dessa program. Vad gäller samhällsvetenskapsprogrammet har kommunen erbjudit 64 platser läsåren 2024/25 samt 2025/26 och inför läsåret 2026/27 erbjuder kommunen 64 platser. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag framgår att andelen erbjudna platser på alla tre program bör minska.

Vad gäller ekonomiprogrammet uppger representanter för huvudmannen att det finns en stor efterfrågan från ungdomar och de flesta elever påbörjar högskoleutbildning efter avslutad gymnasieskola. För estetiska programmet uppger representanter för huvudmannen att de erbjuder inriktningarna media och musik. Vidare uppger representanter för

huvudmannen att det finns sökanden till alla platser som erbjuds och för att ekonomiskt kunna bedriva programmet krävs att huvudmannen kan erbjuda 32 platser. Vidare uppger representanter för huvudmannen att samhällsvetenskapsprogrammet också fyller alla platser som erbjuds. Programmet har en idrottsprofil som gör att elever från hela riket söker till Oskarshamn, men programmet är inte riksrekryterande enligt representanter för huvudmannen.

Av inkommen dokumentation framgår att kommunen anordnar naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. På båda dessa program har kommunen erbjudit 32 platser läsåren 2024/25 och 2025/26. Inför läsåret 2026/27 erbjuder kommunen 32 platser på dessa program. Av Skolverkets regionala planeringsunderlag framgår att andelen erbjudna platser på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet bör behållas. Kommunen har vidare uppgett att det är en stor andel elever som valt högskoleförberedande utbildning i förhållande till behoven i området. De har dock haft svårt att fylla antalet platser på naturvetenskapsprogrammet, men ändå valt att inte ta bort några platser.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 2 a § skollagen ska varje kommun samverka med minst två andra kommuner om uppgifter i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Samverkan ska ske genom ett avtal (primärt samverkansavtal). Även samverkan som sker på annan liknande grund anses som primärt samverkansavtal. De samverkande kommunerna bildar ett primärt samverkansområde för utbildningen. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på samverkan med minst två kommuner med hänsyn till kommunernas geografiska placering. Sådana föreskrifter får ange vad som ska gälla i fråga om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning för kommuner som omfattas av undantaget.

Av 2 kap. 2 b § skollagen framgår att det primära samverkansavtalet ska avse planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Bestämmelser om vilka utbildningar samverkansavtalet ska omfatta finns i 15 kap. 30 a § första stycket. Av 15 kap. 30 a § skollagen framgår att ett primärt samverkansavtal enligt 2 kap. 2 b § ska omfatta nationella program och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever. En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Av 15 kap. 30 b § skollagen framgår att när en kommun bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de

nationella programmen och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

Av 16 kap. 42 § skollagen framgår att en hemkommun ansvarar för att alla behöriga ungdomar i kommunen erbjuds utbildning på nationella program. Erbjudandet ska omfatta ett allsidigt urval av nationella program och nationella inriktningar. Vid bedömningen av om ett allsidigt urval erbjuds får kommunen även ta hänsyn till utbildningar som erbjuds av enskilda huvudmän med skolenheter i kommunen eller i en annan kommun inom ett primärt samverkansområde som kommunen ingår i.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att Oskarshamns kommun i sina beslut om vilka utbildningar som ska anordnas och antalet platser på utbildningarna tagit hänsyn till både ungdomars efterfrågan och till arbetsmarknadens behov. Oskarshamns kommun har beaktat Skolverkets regionala planeringsunderlag, haft planeringsdialoger med kommuner i samverkan, deltagit i programråd, tagit hänsyn till ungdomars efterfrågan genom beaktande av antagningsstatistik och sett till författningskraven som gäller arbetsplatsförlagt lärande samt på ett objektiva och sakliga sätt beaktat detta i besluten.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte att Oskarshamns kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att ta hänsyn till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan. Ärendet ska därför avslutas.

X Alice Odéen

Beslutsfattare
Signerat av: Alice Odéen

X Mikaeil Yousefi

Föredragande
Signerat av: Mikaeil Yousefi